

Állásfoglalás az árvaszúnyogok gyérítésével kapcsolatban

Az árvaszúnyogok (Chironomidae) rendkívül gyakori, világszerte elterjedt kétszárnyú rovarok, amelyek a vízi és a szárazföldi ökoszisztémákban egyaránt kiemelt ökológiai szerepet töltenek be. A közelmúltban több helyen felmerült az igény az árvaszúnyogok gyérítésére, főként a vízparti településeken, ahol a rajzás időszakában tömeges megjelenésük kellemetlenséget okoz a lakosság számára. Intézményünk szükségesnek tartja hangsúlyozni az alábbiakat:

1. Ökológiai szerepük és ökoszisztéma-szolgáltatásaik

Az árvaszúnyogok lárvái a vízi üledékben élnek, ahol lebontják a szerves anyagokat, fokozzák az üledék oxigénellátását, és kulcsszerepet játszanak a tápanyagkörforgásban. Kirepülésükkor jelentős mennyiségű nitrogént és foszfort távolítanak el a tavakból, így hozzájárulnak a víz öntisztulásához. A kifejlett egyedek – amelyek nem csípnek – halak, madarak, denevérek és más ízeltlábúak táplálékaul szolgálnak, ezért a táplálékháló fenntartásában nélkülözhetetlenek. Az árvaszúnyogok eltávolítása az élőhelyről közvetetten veszélyeztetné a vízi és vízparti élőlények sokaságát, beleértve védett fajokat is.

Amikor a tömeges rajzás okozta kellemetlenségeket mérlegeljük, fontos hangsúlyozni az „érme másik oldalát” is: ezek a fajok számos, az ember és a természet számára is hasznos ökoszisztéma-szolgáltatást biztosítanak.

- *Ellátó szolgáltatás:* az árvaszúnyogok közvetetten hozzájárulnak a halállomány fenntartásához, ezáltal a halászathoz és a horgászathoz is. Ha csökken az árvaszúnyogok mennyisége, az a halak táplálék ellátását is gyengíti.
- *Szabályozó szolgáltatás:* lárváik javítják a vízminőséget az üledék oxigénellátásának fokozásával és a szerves anyag lebontásával, így elősegítik a tavak öntisztulását és mérséklék az algásodást.
- *Támogató szolgáltatás:* bioturbációs tevékenységükkel – az üledék átforgatásával – és a tápanyagkörforgás fenntartásával alapfeltételeket teremtenek más vízi élőlények fennmaradásához.
- *Táplálékháló fenntartása:* kulcsfontosságú táplálékforrást biztosítanak halak, kételtűek, vízimadarak, denevérek és számos ízeltlábú számára; eltűnésük így láncreakciószerűen hatna a magasabb rendű fogyasztók állományaira is.

2. Egészségügyi vonatkozások

- Az árvaszúnyogok nem vérszívók, tehát közvetlen egészségügyi kockázatot nem jelentenek.
- Allergiás reakciók ritkán előfordulhatnak (pl. belélegzés esetén), de epidemiológiai szempontból nem tekinthetők közegészségügyi veszélyforrásnak.

3. Jogszabályi és kártevőügyi szempontok

- Az árvaszúnyogok nem minősülnek kártevőknek, így azok irtása jogilag sem értelmezhető.
- Magyarországon jelenleg nincs engedélyezett készítmény az árvaszúnyogok irtására.
- A kártevő-irtás csak olyan szervezetek esetében indokolt és megengedett, amelyek egészségügyi, mezőgazdasági vagy gazdasági kárt okoznak – az árvaszúnyogok azonban ilyen hatással nem bírnak.

4. A gyérítés ökológiai hatásai

- A kémiai vagy biológiai gyérítés nemcsak az árvaszúnyogokat pusztítaná, hanem más, ökológiailag fontos vízi szervezeteket is, így súlyos és tartós ökológiai károkat okozna.
- Az árvaszúnyogok a tápláléklánc alsó szintjén helyezkednek el, így eltűnésük láncreakciót indít el: kevesebb táplálék jut a halaknak, madaraknak, denevéreknek, majd ennek következményeként csökkenhet ezeknek a fajoknak a száma és az ökoszisztéma stabilitása.
- Az ilyen beavatkozások következményeként az ökoszisztéma működése felborulhat, ami hosszú távon több problémát idézhet elő, mint amennyit megold.

5. Ajánlások

- Az árvaszúnyogok gyérítése semmilyen módon nem indokolt és nem megengedett, mivel nem minősülnek kártevőknek, és nincs engedélyezett készítmény az irtásukra.
- A tömeges rajzás kezelésének egyetlen hatékony és fenntartható módja az állóvizeket érintő környezeti terhelés mérséklése, a tápanyagterhelés csökkentése (műtrágya- és szennyvízbemosódás mérséklése, csatornák rehabilitációja).
- Szükséges a part menti nádasok megőrzése és helyreállítása, mert ezek természetes szűrőként gátolják a foszfor és a nitrogén bejutását a tóba, így mérséklik az algásodást és a szúnyoglárva túlzott elszaporodását.
- A települések számára elsődleges eszköz a településüzemeltetési és környezetrendezési intézkedések alkalmazása (pl. közvilágítás optimalizálása a part mentén, vízparti élőhelyek kezelésének újratervezése).
- A lakossági panaszok hosszú távú kezeléséhez nélkülözhetetlen a szemléletformálás és tájékoztatás, amely kiemeli: az árvaszúnyogok nem csípnek, nem kártevők, és jelentős ökológiai hasznot hajtanak (tápanyagkivonás, táplálékforrás halaknak, madaraknak).
- Lakossági védekezésként javasolható a fizikai megoldások alkalmazása: teraszok, ablakok és nyílászárók szúnyoghálóval való felszerelése, kültéri világítás visszafogása, illetve beltéri légáramlás (ventilátor) használata, amelyek mind csökkentik a kellemetlenséget, de nem avatkoznak be az ökoszisztéma működésébe.

Összegzés

Az árvaszúnyogok gyérítése ökológiailag és jogilag nem indokolt, sőt, káros következményekkel járhat. Az Ökológiai Kutatóközpont álláspontja szerint a társadalmi kellemetlenségek enyhítése érdekében alternatív, nem-invazív megoldásokat kell keresni, miközben megőrizzük a hazai vizes élőhelyek természetes működését és biodiverzitását.

Sajtókapcsolat:

- Draskóczy Eszter, kommunikációs vezető
- draskoczy.eszter@ecolres.hu

Eredeti tartalom: Ökológiai Kutatóközpont

Továbbította: Helló Sajtó! Üzleti Sajtószolgálat

Ez a sajtóközlemény a következő linken érhető el:

<https://hellosajto.hu/?p=25138>